

Številka: U-I-200/15-12
Up-936/15-14
Datum: 28. 9. 2016

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopkih za preizkus pobude in ustavne pritožbe Božene Simone Beranič, Maribor, ki jo zastopa Valentin Breznik, odvetnik v Mariboru, na seji 28. septembra 2016

sklenilo:

- 1. Ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. VIII Ips 100/2015 z dne 9. 9. 2015 o zavrnitvi revizije v zvezi s sklepom Višjega delovnega in socialnega sodišča št. Pdp 1394/2014 z dne 4. 2. 2015 o zavrnitvi pritožbe v delu, ki se nanaša na zavrženje tožbe, in v zvezi z 2. točko sklepa Delovnega sodišča v Mariboru št. Pd 247/2014 z dne 3. 9. 2014 se sprejme.**
- 2. Ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. VIII Ips 100/2015 z dne 9. 9. 2015 o zavrženju revizije se ne sprejme.**
- 3. Ustavna pritožba zoper sklep Višjega delovnega in socialnega sodišča št. Pdp 1394/2014 z dne 4. 2. 2015 o zavrnitvi pritožbe v delu, ki se nanaša na odločitev o predlogu za vrnitev v prejšnje stanje, v zvezi s 1. točko sklepa Delovnega sodišča v Mariboru št. Pd 247/2014 z dne 3. 9. 2014 se zavrže.**
- 4. Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti četrtega odstavka 88. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13 in 78/13 – popr. 52/16) se sprejme.**

OBRAZLOŽITEV

1. Sodišče prve stopnje je zavrglo tožbo zaradi ugotovitve nezakonnosti odpovedi pogodbe o zaposlitvi in predlog za vrnitev v prejšnje stanje. Ugotovilo je, da je pritožnica zamudila 30-dnevni materialni prekluzivni rok iz 200. člena Zakona o delovnih razmerjih (v nadaljevanju ZDR-1) za vložitev tožbe, zaradi česar je izgubila pravico do sodnega

varstva. Glede predloga za vrnitev v prejšnje stanje je ugotovilo, da se institut vrnitve v prejšnje stanje uporablja le v primeru, ko gre za zamudo procesnega roka, medtem ko ga v primeru materialnega roka ni mogoče uporabiti. Sodišče druge stopnje je pritožbo pritožnice zavrnilo in potrdilo sklep sodišča prve stopnje. Vrhovno sodišče je odločilo, da se revizija v delu, ki se nanaša na odločitev o predlogu za vrnitev v prejšnje stanje, zavrže, v preostalem pa se zavrne.

2. Zoper navedene akte je pritožnica vložila ustavno pritožbo. Navaja, da je bila z odpovedjo pogodbe o zaposlitvi seznanjena šele 11. 6. 2014, ko je zaradi fikcije vročitve po četrtem odstavku 88. člena ZDR-1 že zamudila rok za vložitev tožbe iz tretjega odstavka 200. člena ZDR-1. Ker naj bi sodišče odločilo, da gre za materialni prekluzivni rok, ob zamudi katerega vrnitev v prejšnje stanje ni dovoljena, naj pritožnica svoje pravice do meritornega odločanja pred sodiščem ne bi mogla več uresničiti. S tem naj bi ji bili kršeni pravici iz 22. in 23. člena Ustave. Zatrjuje tudi, da sodna praksa rok za vložitev tožbe iz 200. člena ZDR-1 zmotno opredeljuje kot materialni prekluzivni rok in da se je sodišče neutemeljeno oprlo na strogo formalni kriterij razlikovanja med procesnimi in materialnimi roki. Tako stališče naj bi bilo tudi v nasprotju s stališčem Vrhovnega sodišča, po katerem strogo formalni kriterij ni odločilni kriterij za razmejitev rokov, saj je treba prvenstveno upoštevati vsebino tega oziroma na kaj se rok dejansko nanaša (sklep št. VIII Ips 58/2013 z dne 14. 1. 2014). Pritožnica meni, da je tudi pri zamudi roka iz 200. člena ZDR-1 možna vrnitev v prejšnje stanje, saj gre za časovno omejevanje procesnega dejanja in zato za procesni rok.

3. Pritožnica je vložila tudi pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti četrtega odstavka 88. člena ZDR-1. Zatrjuje njegovo neskladje z drugim odstavkom 14. člena., 22. in 23. členom Ustave. Poudarja, da v primerjavi z Zakonom o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/02 in 103/07 – ZDR) 88. člen ZDR-1 glede vročanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi ne določa več osebnega vračanja, kar je za delavce manj ugodno. Navaja, da poštar v skladu z izpodbijano določbo po poteku roka za prevzem pisanja na pošti pošiljke ne pusti v poštnem predalčku, s čimer bi bilo zagotovljeno, da bi naslovnik (delavec) pismo dobil, da bi se lahko seznanil z vsebino odpovedi pogodbe o zaposlitvi in pravočasno vložil tožbo. Zato naj bi bila v neskladju s pravico do sodnega varstva. Kljub temu naj bi se vročitev štela za opravljeno s fikcijo vročitve 8. dan od prvega poskusa vročitve, čeprav naj bi se šele po poteku roka 15 dni za prevzem pošiljke na pošti ta vrnila k pošiljatelju. Pritožnica navaja, da se sodišča zaradi opredelitve roka za vložitev tožbe kot materialnega prekluzivnega roka in zaradi strogih pravil o fikciji vročitve v presojo opravičljivosti razlogov za zamudo ne spuščajo, kar ima za posledico izgubo pravice vložiti tožbo, saj vrnitev v prejšnje stanje ni mogoča. Tudi zato naj bi bila izpodbijana določba v neskladju s pravico do sodnega varstva in enakega varstva pravic.

4. Takšna ureditev fikcije vročitve naj bi bila tudi v neskladju z načelom enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave, saj naj bi bila bistveno bolj stroga kot določila drugih zakonov glede vročanja, predvsem od ureditve vročanja po 87. členu

Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13 – v nadaljevanju ZUP), ki se na podlagi 155. člena Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo in 65/08 – ZJU) uporablja pri vročanju odpovedi pogodbe o zaposlitvi javnim uslužbencem. Opozarja, da ureditev vročanja v ZUP, ki določa, da se javnemu uslužbencu pisanje pusti v poštnem predalu, če pošiljke ni prevzel v roku, vsaj zagotavlja možnost, da se ta seznaní z odpovedjo pogodbe o zaposlitvi, če iz opravičljivih razlogov ni mogel pravočasno do pošte in tam prevzeti odpovedi pogodbe o zaposlitvi v roku za sprejem. Zatrjuje, da so zato delavci, za katere velja vročanje po ZDR-1, v slabšem položaju kot delavci, za katere velja vročanje po ZUP, pri čemer za takšno razlikovanje ni legitimnih razlogov.

5. Ustavno sodišče je ustavno pritožbo v delu, ki se nanaša na odločitve sodišč o zavrženju tožbe, sprejelo v obravnavo (1. točka izreka). Ker pritožnica z vloženo ustavno pritožbo izkazuje pravni interes za začetek postopka za oceno ustavnosti četrtega odstavka 88. člena ZDR-1, je Ustavno sodišče sprejelo tudi pobudo (4. točka izreka).

6. Pritožnica izpodbija odločitve sodišč tudi v delu, ki se nanašajo na zavrženje predloga za vrnitev v prejšnje stanje. Vrhovno sodišče je revizijo v tem delu zavrglo kot nedovoljeno, ker sklep, s katerim sodišče odloči o predlogu stranke za vrnitev v prejšnje stanje, ni sklep, s katerim se postopek pravnomočno konča (384. člen Zakona o pravdnem postopku, Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo in 45/08 – ZPP). Pritožnica ne zatrjuje, da bi bilo s takšno odločitvijo samo po sebi kaj narobe. Zato v tem delu niso izpolnjeni pogoji za sprejem ustavne pritožbe v obravnavo (2. točka izreka). V preostalem delu (zoper sklepa sodišč prve in druge stopnje) pa je treba ustavno pritožbo zavreči kot prepozno, saj si pritožnica z nedovoljenim pravnim sredstvom ni varovala roka za vložitev ustavne pritožbe in je zato ustavna pritožba v tem delu prepozna (3. točka izreka).

7. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi drugega odstavka 55.b člena, četrte alineje prvega odstavka 55.b člena in tretjega odstavka 26. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – ZUstS) v sestavi: predsednik mag. Miroslav Mozetič ter sodnice in sodnika dr. Mitja Deisinger, dr. Dunja Jadek Pensa, dr. Etelka Korpič – Horvat, Jasna Pogačar, dr. Jadranka Sovdat in Jan Zobec. Sklep je sprejelo soglasno.

mag. Miroslav Mozetič
Predsednik